

Аграрна икономика

материал на Борислав Борисов

Икономиката на селското стопанство е приложна област на икономиката, занимаваща се с оптимизиране на производството и разпространението на храни и продукти. Икономиката на селското стопанство започва като клон на икономиката, който специално се занимава с използването на земята. Той се фокусира върху максимизиране на добива на реколтата, като същевременно се поддържа добра почвена екосистема. Аграрната икономиката днес включва различни приложни области, които значително се припокриват с конвенционалната икономика. Икономистите в селското стопанство имат значителен принос в изследванията в областта на икономиката, иконометрията, икономиката на развитието и икономиката на околната среда. Икономиката на

селското стопанство оказва влияние върху хранителната политика, селскостопанската политика и политиката за околната среда. Като цяло може да се каже, че когато голяма част от населението на една страна зависи от селското стопанство за препитанието си, средните доходи са ниски. Това не означава, че една страна е бедна, защото по-голямата част от населението ѝ се занимава със земеделие; по-близо до истината е да се каже, че тъй като една страна е бедна, повечето от нейните хора трябва да разчитат на селското стопанство за прехраната си. Изучаването на аграрни програми отново е популярно и има повишена нужда от специалисти в сферата. Това е така, защото хората обръщат повече внимание на това какви продукти купуват и консумират. Еко и органичната храна е новата тенденция и клиентите започнаха да избягват продукти, които съдържат ГМО (генетично модифицирани организми) или вредни химикали.

Изучаването на аграрни програми е популярно и има повишена нужда от специалисти

Какво се изучава:

- Основи на земеделието и механизацията
- Екологични практики
- Финанси и инвестиции на аграрния бизнес
- Аграрен маркетинг
- Международен агробизнес
- Застраховане в агробизнеса
- Аграрно право
- Ценообразуване в аграрния бизнес
- Нетрадиционни дейности в селското стопанство

Аграрна икономика в България

Няколко са университетите в България, които предлагат изучаването на специалност Аграрна икономика или Аграрен бизнес. Представяме ви повече информация за най-известните програми в България:

- **Икономически университет – Варна**
- **Тракийски университет – Стара Загора**
- **Аграрен университет – Пловдив**
- **Нов български университет (магистърска програма)**
- **Висше училище по агробизнес и развитие на регионите – филиал Русе**
- **Стопанска академия „Димитър А. Ценов“ – Свищов**
- **Университет за национално и световно стопанство**

Продължителността на бакалавърското обучение по тази програма е 4 години редовна или задочна форма, а за магистърска степен е 2 или 3 семестра. Основната цел е след завършване, студентите да могат да бъдат активни участници в аграрния бизнес – търгуването на стоки, прилагане на маркетинг, управление и финансиране. Освен теоретична част, програмата включва и задължително практическо обучение.

Топ 10 университета в Европа

Място в Европа	Място в света	Университет	Град
1.	3.	Wageningen University	Нидерландия
2.	18.	University of Gottingen	Германия
3.	27.	University of Oxford	Великобритания
4.	30.	University of Copenhagen	Дания
5.	32.	University of Cambridge	Великобритания
6.	35.	Swedish University of Agricultural Sciences	Швеция
7.	36.	University of Reading	Великобритания
8.	39.	Norwegian University of Life Sciences	Норвегия
9.	41.	Utrecht University	Нидерландия
10.	45.	Imperial College London	Великобритания

Топ 5 университета в САЩ

Място в САЩ	Място в света	Университет
1.	1.	Iowa State University
2.	2.	Cornell University
3.	4.	Michigan State University
4.	5.	University of California - Berkeley
5.	6.	University of Minnesota – Twin Cities

Топ 5 университета в Азия

Място в Азия	Място в света	Университет	Държава
1.	20.	China Agricultural University	Китай
2.	22.	Nanjing Agricultural University	Китай
3.	46.	Peking University	Китай
4.	47.	Tsinghua University	Китай
5.	67.	Northwest A&F University	Китай

Кандидатстване

В процеса на кандидатстване трябва да съберете необходимите документи за вашата кандидатура, които обикновено включват:

- Копие на официални дипломи от предишни училища или университети
- Копия от съответните списъци с оценки
- Международно признат сертификат за владеене на чужд език (например IELTS или TOEFL)
- Мотивационно писмо
- Копие от акт за раждане
- Копие на лична карта или паспорт
- CV.

Въпреки че това са стандартни изисквания, винаги трябва да проверявате за процеса за кандидатстване на раздела на уебсайта на избраната от вас програма за агробизнес; някои изисквания може да се различават в различните държави или от университет в университета.

Например, други възможни изисквания за прием могат да бъдат:

- Предишен трудов опит
- Препоръчителни писма от преподаватели, работодатели или от съвети
- Попълнен стандартен формуляр за кандидатстване.

След като покриете всичко, ще подадете заявлението си директно през уебсайта на университета или чрез национална цифрова система за кандидатстване в университета.

Кариерно развитие

Студентите, които завършват тази програма имат силен икономически и количествен опит, който им позволява да изследват различни възможности за професионална кариера в частния и публичния сектор, в страната и в международен план, или да преминат към по-висока степен на обучение.

Могат да обмислят позиции в:

- правителствени ведомства и бюра
- индустриални органи
- агробизнес и първично производство
- търговия със стоки
- агробизнес банкиране, финанси и застраховане
- инвестиционно банкиране

Защо да учите аграрна икономика?

1. Агробизнесът предлага стабилност и сигурност на работните места

Агробизнесът непрекъснато се развива и еволюира. Тъй като се внедряват нови технологии, методи и подходи, компаниите се нуждаят от информирани и надеждни хора, които могат да наблюдават бизнеса и процесите на вземане на решения.

Бъдещите завършили агробизнес ще придобият основни умения и знания, като например:

- Наблюдаване на развитието на нови продукти и услуги
- Увеличаване на печалбите
- Планиране и инвестиране
- Работа с количествени и анализиращи инструменти
- Решаване на сложни управленски и планови въпроси, свързани със селското стопанство

Както виждате, работата в тази област не е шега. Кариерите идват с големи отговорности и можете да гарантирате стабилност на работата си, като развиете необходимите умения, за да станете ценни и незаменими.

**Технологиите играят
голяма роля в това
продължаващо
развитие на
агробизнеса**

Агробизнесът непрекъснато се развива и еволюира

2. Работите в агробизнеса са добре платени

Работодателите са готови да платят много пари на хора, които издигат своя селскостопански или хранителен бизнес на следващото ниво.

3. Подкрепете целта за устойчиво развитие „Нулев глаг“.

Ако сте запознати с Целите на ООН за устойчиво развитие, знаете, че „Нулев глаг“ е една от тях. Той има за цел да разреши проблеми като:

- Загубена храна
- Липса на подкрепа за местните фермери
- Недохранване
- Задоволяване на хранителните нужди на уязвимите общности.

Като специалист по агробизнес можете да работите за някоя от неправителствените организации или други институции, които се стремят да разрешат проблеми, свързани с достъпа и разпределението на хранителните доставки.

Вече има положителни инициативи, които дават правилния пример. Например Франция е първата страна, която не позволява на супермаркетите да изхвърлят неизползвана храна. По закон френските супермаркети трябва да даряват храна, която не се продава, преди да е остаряла. В противен случай ги чакат значителни глоби.

Можете да работите по подобни политики и да помагате на организации и програми, които се занимават с проблеми и неравенства, свързани с храните.

4. Можете да станете земеделски предприемач

Тъй като степената по агробизнес се доближава до всички бизнес аспекти на селското стопанство, лесно е да видите как можете да използвате тези знания, за да създадете своя собствена стартираща или екологична ферма.

В Европейския съюз (ЕС) дори можете да получите достъп до средства, отпуснати за този тип проекти. Други стимули и форми на финансова помощ идват от големи вериги супермаркети, които са готови да инвестират във фермери, отглеждащи био култури.

5. Работете с най-новите технологични разработки в селското стопанство

В началото може да не е очевидно, но не забравяйте, че селското стопанство, както всяка друга индустрия, непрекъснато се развива. И технологиите играят голяма роля в това продължаващо развитие. Много компании вече работят върху системи и машини, които могат да революционизират начина, по който отглеждаме храната си:

- Земеделски дронове
- Автономни трактори
- Роботизирани комбайни
- Автоматични роботи за поливане и засяване.

Ако сте запалени по селското стопанство, но и технологичен маниак, какво би могло да бъде по-добро от внедряването, тестването и оценката на най-новите селскостопански технологии и джаджи?